

# محراب

اقتصادی ، اجتماعی ، فلسفی ، تاریخی ، ادبی مجموعہ در

شیدیلک اون بش کونده نشر اولنور

مندرجات

- اسلام «ادوار مونته» . ۱ ..... م . شکیب
- عاصی «اجتماعی حکایہ» . ۱۰ ..... م . جامی
- عبدالحق حامدک بکک غیرمنتشر مکتوبلری ..... ذلیل خالد
- اوقاف برنظرہ «افغانستان» ..... عبدالرشید ابراہیم
- وضوحسزلق «الہیات فا کولتہ سی مناسبتیلہ» ..... محمد علی عینی
- اورتا آسیادہ تورکمن «تورکمنلرک دینی» ..... علمی ضیا
- شیخ سہروردی حیاتنک صوکلرندہ ..... یوسف ضیا
- حی بن یقظان «ابن طفیلک فلسفی رومان» ..... رشید
- سراب : قدریہ حسین — شرق : ملیحہ نوری — غزل : روحی — غزل : جمیل رافت —
- یگی نشریات ، قرآن ترجمہ لری ، آنادولی مجموعہ سی : شرف کاظم

شہزادہ ہاشمی : اوقاف مطبعہ سی

۱۹۲۴ — ۱۳۴۰

فلسفی :

## شیخ سهروردی حیاتنک صوکارنده

[ اوست طرفی سکنجی صابی ده در . ]

أریبیللی طیبیک نقل ایتدیکی وقعه لر تاریخاً و علماً صحیح عدایدله سه بیله ابن ابی اصیبعه ایله برابر دیگر مورخلرک نقل ایتدکری وقعه لردن شبهه ایتدک حقمز یوقدر . شو حالده شیخ سهروردینک سیمیا «حقه بازلق» علمنده صاحب مهارت اولدیغنی قبول ایتمه من لازمدر . شمس الدین شهرزورینک و عبدالرحمن جامینک بوبابده کی تأویللاری ومدافعه لری حسن ظن ایتک حسندن منبعث اولایلیر . نتکیم شهرزوری شیخک سبب قتلنی بیان ایدرکن «حلب علماسی ایله ایتدیکی مباحثانده فیلسوفلرک عقائدینی ایضاح ومدافعه ، مخالفلرک رأینی سغه عدایدر ، اولرله مناظره ایتدیکی زمانلرده غالب کلیر . ومجلسلری تریین ایدردی . روح القدس قوتیله اظهار ایتدیکی عجائبات دخی بوکا منضم اولنجه شیخی تکفیر ایتک وسائقه حسده قتل ایتدیرمک خصوصنده اتفاق ایتدیلر . دیور مورخ شهرزورینک ، شیخک بر طاقم عجیبه لر اظهار ایتدیکنی قبول ایتمه سی غریبدر . یالکیز بو عجیبه لرک نه اولدیغنی سویله میور . ویاخود سویله مک ایشنه کلیور . بونکله برابر قتلنده مؤثر اولان بو عجیبه لرک سیمیا حادثلری اولدیغنی آ کلامق مشکل دکلدر .

شیخ شمس الدین تبریزی شامده شیخ شهاب الدین مقتول ایچون کافر دیدکریغی ایشیتدیکی زمان بواسنادی شدتله ردایتمش و «اونک تمامیله صادق وخدمت شمس ده بدرکامل اولدیغنی» سویلیه رک « بن منکرلر طرفنده دکل موافقلر طرفنده یم شو قدرکه شیخک علمی عقلنه غالب ایدی . حالبوکه لایق اولان عقلک علمه غالب اولماسیدر» دیمشدر . منلا جامی نفیحات الانسده شیخ تبریزینک بوسوزلرینی نقل ایدرک سهروردی بی مدافعه ایدر . وحقی اولدکن صوکراده اوندن بر چوق علامتیر وکرامتیر ظهوره کلدیکنی قید ایدر . بوسوزلری ایله جامی اولدکن صوکره کان وقایعک حقه بازلق اولماسنه اصلاً احتمال اولامایاجغنی خاطر لاتمق ومدافعاتی تأیید ایتک ایسته مکده در .

کوریلیرکه هرایکی طرف سهروردیدن صدورایدن بووقایعی قبول ایدیورلر آنحق برطرفک بووقایعه «سیمیا» دیملرینه مقابل دیکرلری «کرامت» دیمک ایستیورلر . فی الحقیقه بو ایکی تلقی آراسنده قطعی بر حد چیزمک ممکن دکلدر . بونلر تربیه یه ، اعتقاده کوره دکشیر .

دنیا یی قطبلرک اداره ایتدیکنه صمیمی صورتده اینانلر، برمجذوبک قطبلق ادعاسنه قارشى  
حرمتله بویون ایکنلر، حادثات یومیه یی بوکی ذواتک اشارتیه ایضاح ایتک ایسته ینلر - که  
بو کون ده بونلرک عددی پک چوقدر وین بو مسعود آدملری دریندن سه وه دم -  
یالکیز سهروردیدن یوقاریده نقل ایتدیکنمز وقایع حقنده دکل ، اوزلردن داها نه قدر  
غریب اولورسه اولسون حتی برآزده چیرکین اولسه بوکی وقایعی حسن تفسیرایده جکلردر -  
بر چوق حقه بازلرک طریقت نأسیس ایتکه قیام ایتهلری وقیصه بر زمان موفق اولمالری ده  
بو ایکی تلقینک یکدیگرله متداخل اولماسنددر . بو حادثهلر اوزرینه بو کون دخی قطعی  
بر تشخیص قویق ممکن دکلدر . بری طرفدن بر قسم خلک بوصاف ایمانلرینی استخفاف  
ایدلرک عقلی ومثبت اصوللرله ایضاح ایدیلهمه یین بوکی وقایعی رد ایدنلر آز دکلدر . آنجق  
بونلره بر درجه یه قدر علمی اولارق حس وحدس ساحه سی کوستریله بیلیر . چونکه روحک  
بو غریبه لره قارشى درین بر میلی وار . بومیلک منشأی نه در ؟ فلسفه بونی مختلف صورتده  
ایضاح ویارد ایدم بیلیر . بونکله برابر بوراده حرمت ایدیله جک بر جهت بولدیغنی اعتراف ایتلی  
واوکا بتون عقلی تناقضلری ایله برابر سریع حکملرله هجوم ایتک خصوصنده متأنی اولملی  
وبرآزده حرمتکار بولمیلدر . زیرا حرمت ایدلمه یین بر شیئک حقیقتی آکلامق ممکن دکلدر .  
حسن ظنه رغماً بو تلقینک علمنه بعض صیرینتیلر وار ! ..

یوکسک بر فیلسوف وائی بر مورخ اولان شمس الدین شهرزوری و طرفدارلری کاشکه  
بو حادثهلری شیخک قتلنه سبب کوسترمه سه لر ایدی . چونکه بو طرز تلقی افکار عامه نک  
بو وقایعی کرامت صورتنده قبول ایتمه دکلرینی کوسترر .

بونکله برابر شیخک قتلنه سبب بو حادثهلر دکلدی بالذات سهروردی شو سوزلری  
نقل ایدیور : « شیخه در حال بر طاقم عجائب اظهار ایتدیکی ایچون « خالق البرایا ، نامی  
ویریلیوردی . بر ذات شیخی رؤیاسنده کوردی اوکا شیخ ، - بکا خالق البرایا نامی  
ویرمه یکنز - یدی . بو سوزدن شیخک پک بیوک دعوالره قالدیفی آ کلاشیلور . ینه  
شهرزوری ، شیخک ادعای نبوت ایتمه سی روایتنه قارشى ( وهو بری عن ذلك = بویله  
بر ادعاه بولونما مشدر ) دیدیکی حالده عین صحیفه ده « اصحابندن بعضیلرینک ابوالفتوح  
رسول الله در دیدکلرینه دائر موثوق بر خبر بکا واصل اولدی ، دییور . بومسئله نک ده  
قورجالانمش اولمه سی جای نظر دکلدر ؟

صوان الحکمة نك مختصری - که سهروردی به معاصر بر اثر در - « اوکا افترا ایتدیلر، نبوت ادعا ایتدی دیورلردی، دیور دیک که مسئله بسبتون باشقه بر شکل اکتساب ایدیور .

سیف الدین آمدی ایله شیخ سهروردینک ملاقاتنده جریان ایدن محاوره ده شایان دقتدر . وفیات الاعیانه و سائر آثارده بو محاوره شو صورتله نقل ایدیلیور : سیف الدین آمدی دیور که سهروردی ایله حلبده کوروشدم بکا « البت بن روی ارضه صاحب وجهانه پادشاه و مالک اولاجم » دیدی دلیلک نه در دیجه : « عالم معناده کنیدی بتون دریانک صوینی ایچمش کوردم . » جوابی ویردی نیجه بو رؤیا دریای فضیلتکزک آفاق استیلا و طله انتشار ایده جکته اشارتدر دبدم سوزمی دیکله مدی و فکرندن رجوع ایتدی بن او آدمی عامی چوق عقلی آز کوردم .

سیف الدین آمدی اعظم علما و فلاسفه دندر آثاری امهات کتبدن معدوددر شبهه سز موثوق الکلمدر سهروردین نقل ایتدیکی بوسوزلر ایسه تهلیکلی وهضمی مشکل شیردر بناء علیه سهروردینک یالکز سبب قتلی آراشدیرمق ایچون دکل، بالذات کنیدیسنی ایجه طانیمر اولمق ایچون ایچ یوزینی قاریشدیرمق لازمدر .

یوسف ضیا

## فلسفی رومان

### حی بن یقظان

وبوتون احسامی جسم اولمق حیثیتندن دکل ؛ خواصی مستلزم و بعضیلرینی بعضیلرندن تفریق و تمیز ایدن صورتلری حامل اولمق حیثیتندن تفتیش و تفحص ایتکی اشبو غایه به وصول ایچون مبدأ حرکت اتخاذ ایلدی کافه سنی برر برر استقرا و ذهنتده احضار ایلدی و کافه سنی مبدأ آثار اولان برچوق صورتده متحد بولدی و برقسمنده اوصورتلردن ماعدا کندوسنه مخصوص اولان افعال و آثاره مبدأ اولان بر صورت دها بولدی و بشقه بر قسمی برنجی و ایکنجی صورتلرده برنجی قسمه شریک اولمقله برابر کندوسنه مخصوص افعال و آثاره منشأ اولمق اوزره براوچنجی صورت دها بولدی نته کیم طوپراقلر، طاشلر، معدنلر، اوتلر، حیوانلر و سائر اجسام ثقیله نك کافه سنی بر جمله واحده دن عبارت وهیسی بر صورت